

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Reforma péče o duševní zdraví - současnost a další perspektivy

MUDr. Simona Papežová
Ministerstvo zdravotnictví
XXXVI. Konference sociální psychiatrie
17.9.2021

REFORMA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
Strategie reformy psychiatrické péče

Strategie reformy psychiatrické péče (SRPP) – cíle

- **Zvýšit kvalitu psychiatrické péče systémovou změnou organizace jejího poskytování.**
- Omezit stigmatizaci duševně nemocných a oboru psychiatrie obecně.
- Zvýšit spokojenost uživatelů s poskytovanou psychiatrickou péčí.
- **Zvýšit efektivitu psychiatrické péče včasnou diagnostikou a identifikací skryté psychiatrické nemocnosti.**
- Zvýšit úspěšnost plnohodnotného začleňování duševně nemocných do společnosti (zejména zlepšením podmínek pro zaměstnanost, vzdělávání a bydlení aj.).
- **Zlepšit provázanost zdravotních, sociálních a dalších návazných služeb.**
- Humanizovat psychiatrickou péči

Balanced care model

Cílem je vytvořit vyvážený model péče o duševní zdraví (inspirovaný tzv. balanced care modelem):

- služby reflektují priority pacientů/klientů a těch, kteří o ně pečují,
- existuje **vyvážený poměr mezi komunitními, ambulantními a nemocničními službami,**
- služby jsou poskytovány co nejbližší bydliště a pokud možno v přirozeném prostředí pacienta/klienta,
- intervence se zaměřuje jak na zmírnění příznaků duševní nemoci, tak na zvýšení samostatnosti, kvality života a rozvíjení schopností pacienta/klienta.

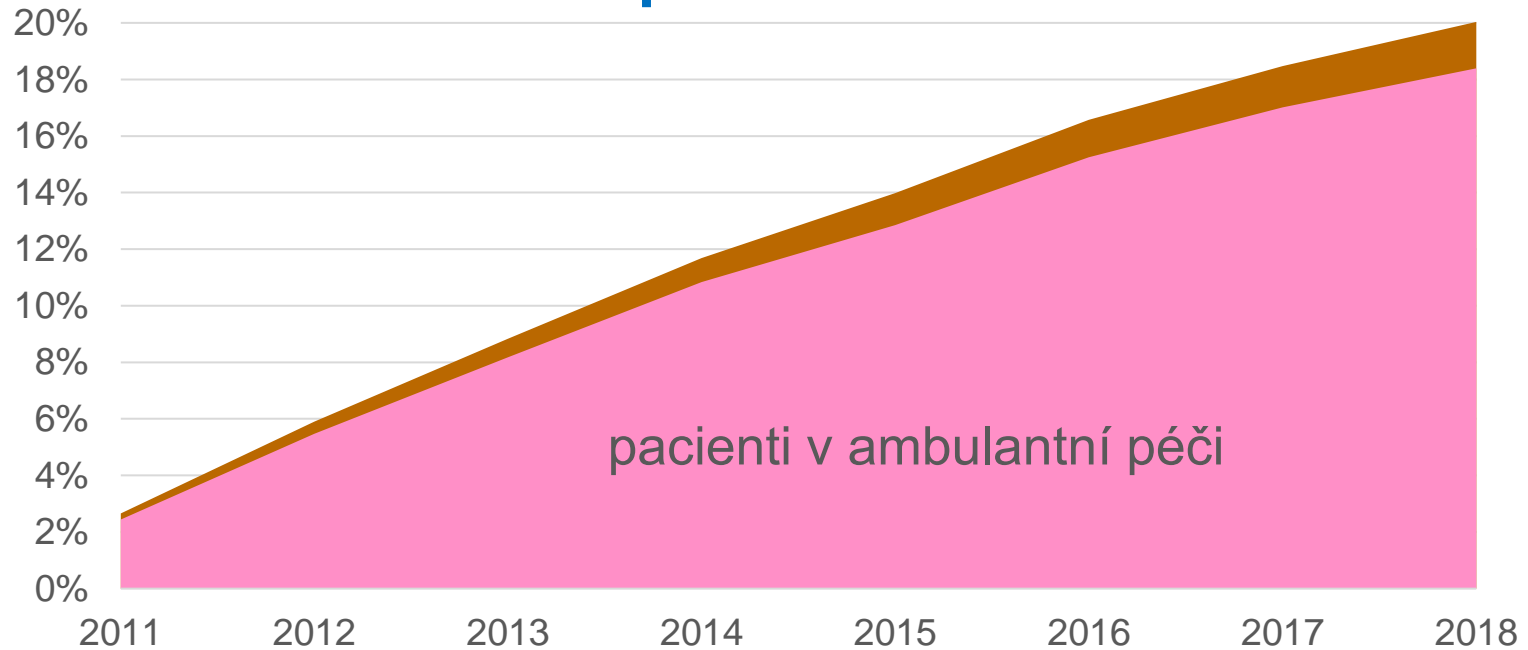

První úspěchy

- Standardy CDZ, ambulantní a akutní lůžkové péče
- Zproštění regulací u pacientů s nařízeným ochranným léčením, v dalších letech kompletně pro péči poskytovanou odb. 305,306,308,309
- Dětská a dorostová psychiatrie zařazena mezi základní obory
- Získání podpory z ESIF

Ambulantní péče

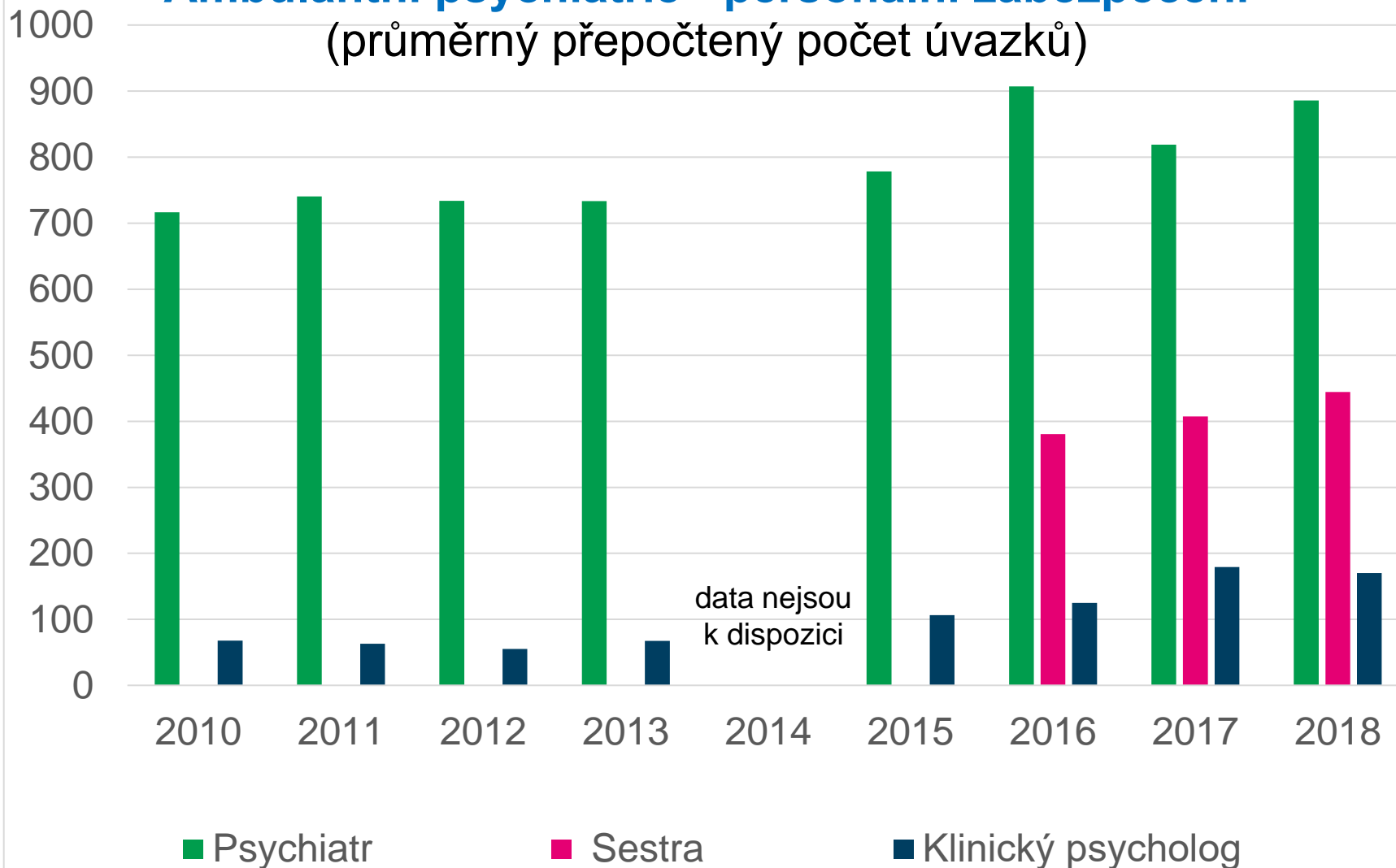
Nárůst/pokles oproti roku 2010 – pacienti

■ Poruchy duševní a poruchy chování (F00-F99) a Alzheimerova nemoc (G30)

■ Poruchy duševní a poruchy chování (F00-F99)

Ambulantní psychiatrie - personální zabezpečení (průměrný přepočtený počet úvazků)

Ambulance s rozšířenou péčí

(Věstník MZ č. 5/2016)

Vyhláška č. 268/2019 Sb., Vyhláška o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2020

Nové výkony :

305

- **KONZULTACE PSYCHIATRA NEBO KLINICKÉHO PSYCHOLOGA S PRACOVNÍKY MULTIDISCIPLINÁRNÍHO TÝMU**
- RODINNÁ PSYCHOEDUKACE
- NÁVŠTĚVA PSYCHIATRA, KLINICKÉHO PSYCHOLOGA VE VLASTNÍM SOCIÁLNÍM PROSTŘEDÍ PACIENTA

914

- ZHODNOCENÍ PSYCHICKÉHO STAVU SESTROU PRO PÉČI V PSYCHIATRII
- SKUPINOVÉ PODPŮRNÉ TERAPEUTICKÉ AKTIVITY
- PSYCHOEDUKAČNÍ A PODPŮRNÝ ROZHOVOR S RODINOU
- TELEFONICKÁ KONZULTACE SESTRY V PÉČI O PACIENTA
- SLEDOVÁNÍ PACIENTA PO TERAPEUTICKÉ INTERVENCI

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

REFORMA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
Strategie reformy psychiatrické péče

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Centra duševního zdraví (CDZ)

CDZ

r. 2021 - 30 / r. 2030 - 100

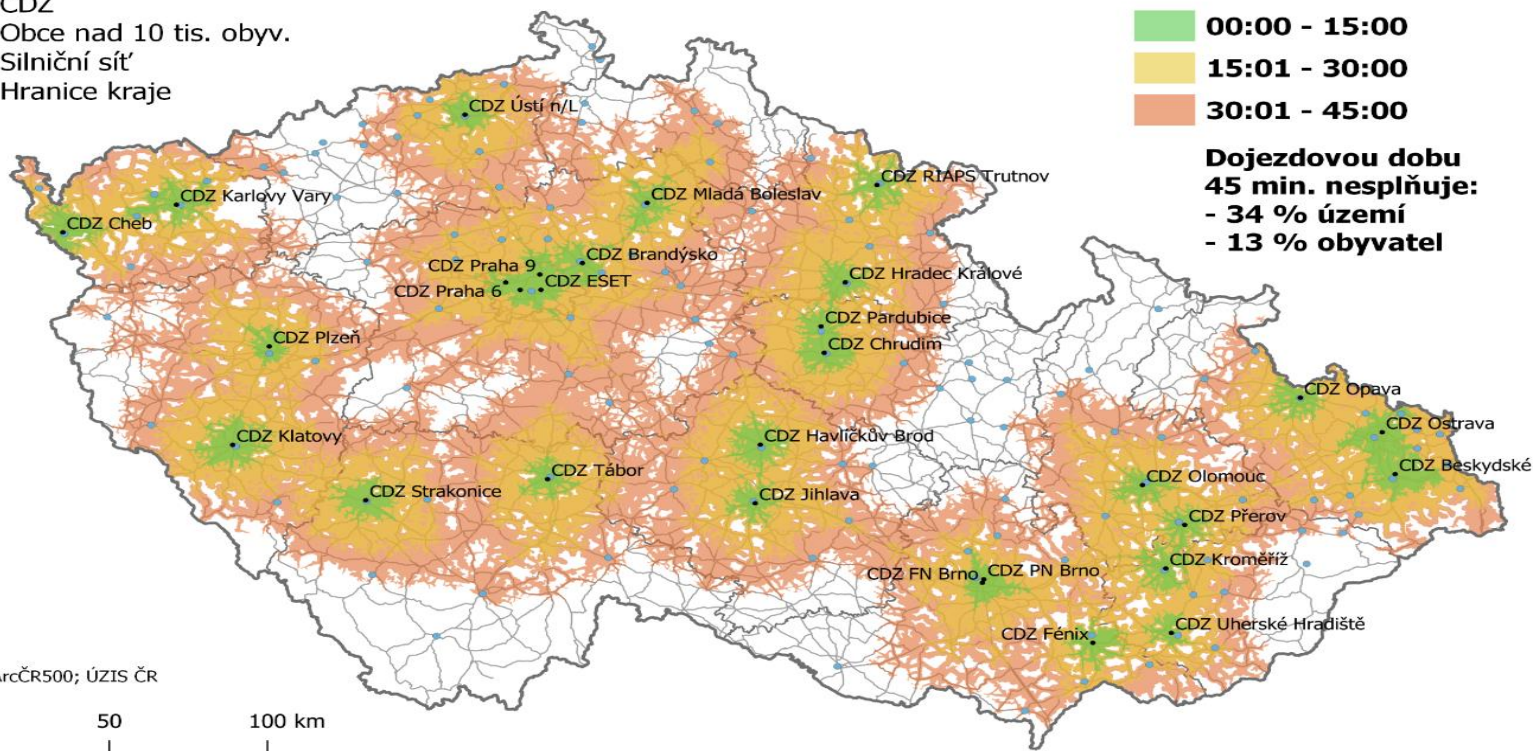
ANALÝZA MÍSTNÍ DOSTUPNOSTI CENTER DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

- CDZ
- Obce nad 10 tis. obyv.
- Silniční síť
- Hranice kraje

Dojezdová doba (minuty)

- 00:00 - 15:00
- 15:01 - 30:00
- 30:01 - 45:00

Dojezdovou dobu 45 min. nesplňuje:
- 34 % území
- 13 % obyvatel

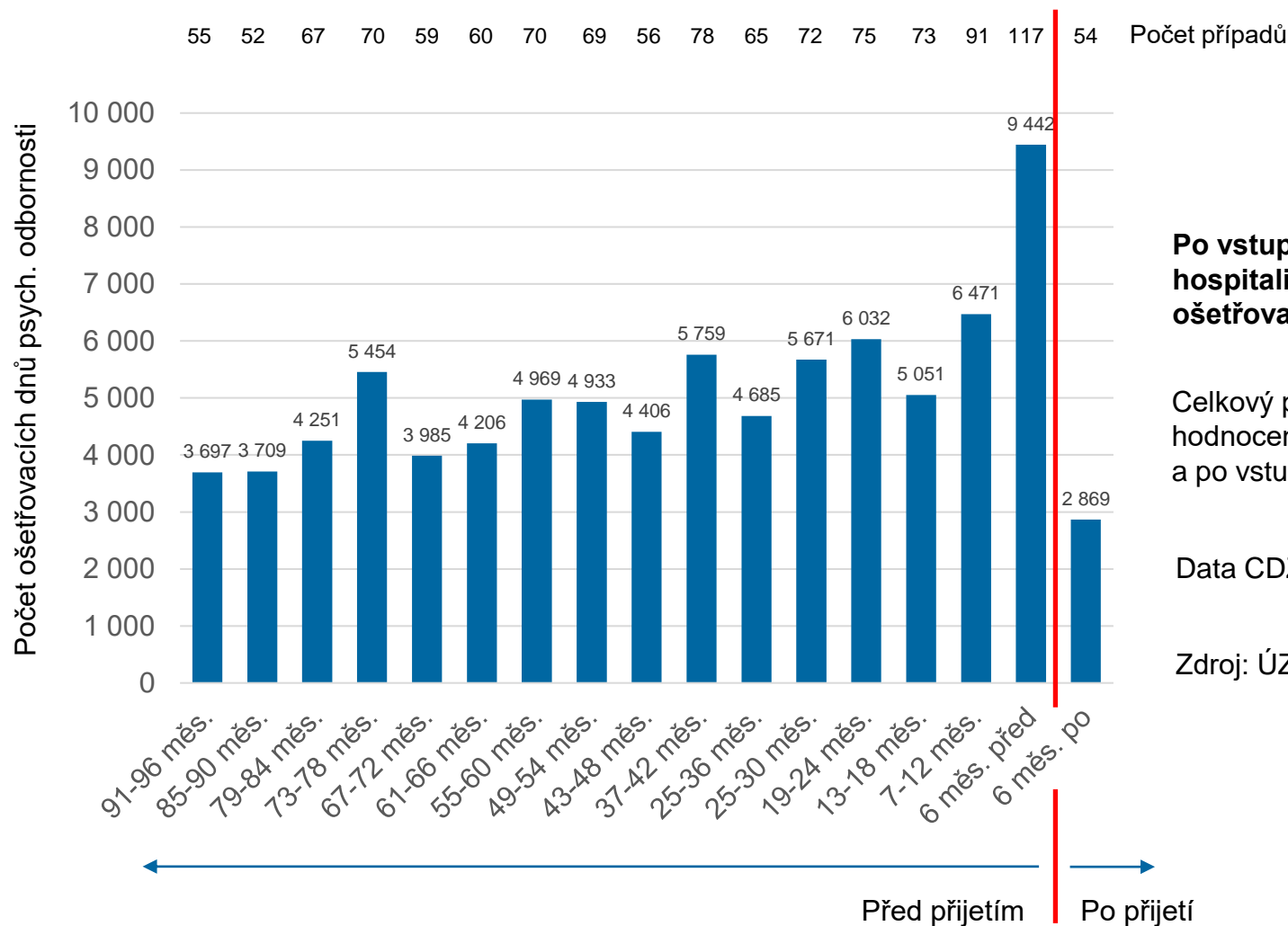

Legislativní ukotvení CDZ

- Probíhá ukotvení této zdravotně sociální služby do legislativních norem
- V rámci novelizace do zákona č.372/2011 Sb., Zákon o zdravotních službách
- Zrcadlově také do zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách

Počet ošetřovacích dnů před vstupem a po vstupu do CDZ

Po vstupu do CDZ počet hospitalizovaných i ošetřovacích dní výrazně klesá

Celkový počet klientů pro hodnocení hospitalizací před a po vstupu do CDZ = 286

Data CDZ I

Zdroj: ÚZIS

Další cílové skupiny

- MT pro děti s duševním onemocněním
- MT pro pacienty s demencí
- MT pro pacienty se závislostí
- MT pro pacienty s nařízeným ochranným léčením

nyní všechny týmy v pilotním provozu

Název pilotu	Zahájení realizace	Ukončení 18 měsíčních o pilotního provozu	Název žadatele	Právní forma	Poskytovatel sociální/zdravotní služby	Umístění provozovny	Kraj
Dětské týmy							
MTDZ 21	1.9.2020	28.2.2022	Pro zdraví 21 z.ú. Pro zdraví 21 z.ú.	zapsaný ústav zapsaný ústav	zdravotní sociální	Beroun	Středočeský
Centrum duševního zdraví pro děti a adolescenty	10.9.2020	9.3.2022	MAMADŮ Praha s.r.o.	s.r.o.	zdravotní	Praha	Hl. m. Praha
			Dům tří přání, z.ú.	zapsaný ústav	sociální		
Poskytování multidisciplinární péče týmem duševního zdraví pro děti a adolescenty ve FN Ostrava	01.01.2021	1.6.2022	Fakultní nemocnice Ostrava	státní příspěvková organizace	zdravotní	Ostrava	Moravskoslezský
			Fakultní nemocnice Ostrava	státní příspěvková organizace	sociální		
Týmy pro seniory							
Sociálně psychiatrické centrum Sluníčko	01.04.2021	1.9.2022	Sociálně psychiatrické centrum Sluníčko z.ú.	zapsaný ústav	zdravotní	Litoměřice	Ústecký
			Sociálně psychiatrické centrum Sluníčko z.ú.	zapsaný ústav	sociální		
Adikto týmy							
Ambulantní adiktologické služby - adiktologický multidisciplinární tým	22.10.2020	21.4.2022	DRUG - OUT Klub, z. s.	zapsaný ústav	zdravotní	Ústí n. Labem	Ústecký
			DRUG - OUT Klub, z. s.	zapsaný ústav	sociální		
S komplex	01.02.2021	1.7.2022	Spolek Ulice Plzeň	spolek	zdravotní	Plzeň	Plzeňský
			Spolek Ulice Plzeň	spolek	sociální		
AMT Řepy	01.02.2021 výběr žadatele je v procesu	1.7.2022	Centrum psychosomatické medicíny s.r.o.	s.r.o.	zdravotní	Praha	Hl. m. Praha
			Progressive	z.ú.	sociální		
Forenzní týmy							
Forenzní multidisciplinární tým (FMT PN v Dobřanech)	01.03.2021	1.8.2022	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	příspěvková org.	zdravotní	Dobřany	Plzeňský
			Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	příspěvková org.	sociální		
FMT Bohnice	01.04.2021	1.9.2022	Psychiatrická nemocnice Bohnice	příspěvková org.	zdravotní	Praha	Hl. m. Praha
			Green Doors z.ú.	zapsaný ústav	sociální		

Psychiatrické nemocnice/léčebny

Transformace – řízený proces

PN mají transformační plány, zapojilo se 19 PN:

- **horizont krátkodobý** **3, 5 let**
- **střednědobý** **10 let**
- **vize - dlouhodobý výhled** **15, 20 let**

(budovy jiný účel, nové budovy, péče v komunitě, probíhá pasportizace areálů, včetně plánování do roku 2030)

Transformace „vně „ PN

- V budoucí síti PN i jako **poskytovatel péče mimo „svůj areál“**
- Rozvoj péče ve vlastním sociálním prostředí pacientů (CDZ, ARP, DS,...)
- Spolupráce s extramurálními službami při přechodu pacienta z lůžkové péče (multidisciplinární spolupráce)

Transformace – „uvnitř“ PN

- Legalizace + rozvoj **akutní péče**
- **Specializovaná péče** (psychiatrická rehabilitace, režimová léčba závislostí,...)
- **Ochranné léčení**
- Zvýšení kvality poskytované péče
- Individualizace péče
- **Redukce lůžek následné psychiatrické péče** v návaznosti na změny v systému psychiatrické péče

Plnění TP – „vně“ PN

- Zřizování **CDZ** :PN Bohnice, PN Havlíčkův Brod, PN Jihlava, PN Brno, PN Kosmonosy, PN Kroměříž, PN Opava, PL Šternberk, ostatní s CDZ spolupracují
- Redukovaná lůžka v PN odpovídají poměru redukce 20 lůžek /1 CDZ v regionu

Plnění TP „uvnitř“ PN

- **Oddělení akutní péče** zřídily v letech 2019-2021:
PN Dobřany, PN Bohnice (navýšení počtu lůžek), PN Horní Beřkovice, PN Kosmonosy, PN Havlíčkův Brod, PN Opava
- ve fázi finalizace příprav (zpoždění v návaznosti na epidemiologickou situaci COVID19) :
PN Jihlava, PN Brno, PN Kroměříž
- Redukce lůžek následné péče probíhá v poměru
1,3 NP:1,0 AP

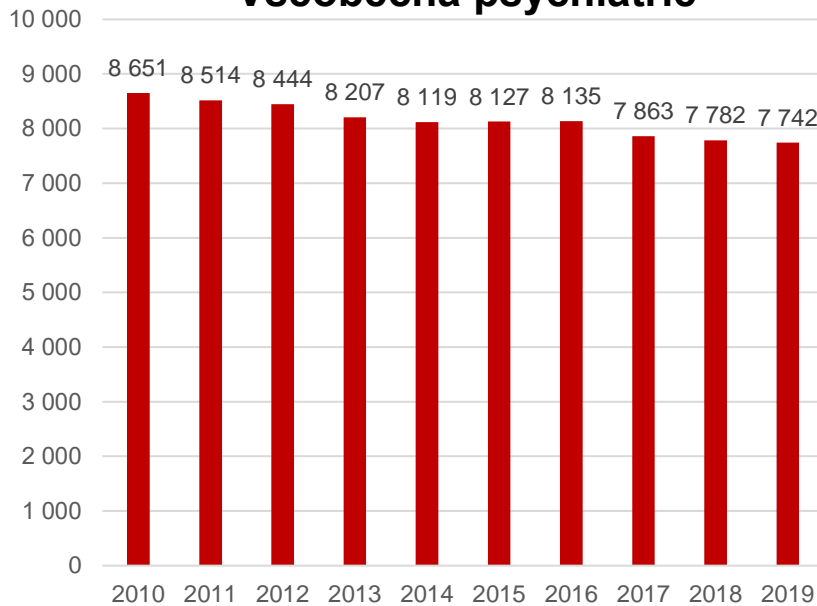
Další plány

- PN se zacílí převážně na řešení problematiky ochranného léčení
- Rozvoj specializované péče (léčba závislostí, PPP, poruch osobností,...)
- Další snižování lůžek následné péče v návaznosti na rozvoj služeb v komunitě
- V současné době zůstávají zachována lůžka gerontopsychiatrická a pedopsychiatrická – nedostatečný rozvoj alternativních služeb

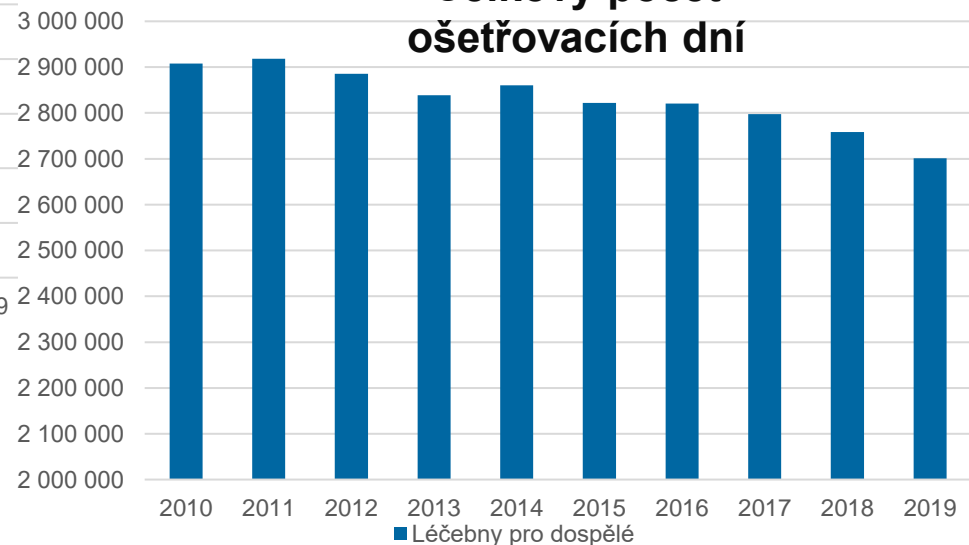

Psychiatrické nemocnice (data ÚZIS)

Počet lůžek následné péče - Všeobecná psychiatrie

Celkový počet ošetřovacích dní

Financování následné lůžkové péče

- **Bonifikace krátkodobých a střednědobých hospitalizací**
- Dlouhodobé hospitalizace hrazeny stejně jako ostatní následná lůžková péče ve zdravotnictví
- Ochranné léčení – kategorie pacienta 5
- Tato úhrada byla podmíněna předložením transformačního plánu PN (schváleném MZ) s plánem restrukturalizace péče v rámci reformy

Vývoj počtu dlouhodobě hospitalizovaných pacientů

Srovnání leden 2018 – září 2020:

- došlo **k poklesu** počtu **všech dlouhodobě hospitalizovaných pacientů o 27 %**
- po odečtení pac. s ochranným léčením jde o pokles o 35 %
- došlo **k poklesu** počtu dlouhodobě hospitalizovaných pacientů ze skupiny **SMI o 20 %**

Akutní péče

Akutní lůžková péče

- Pilotní projekt navázání úhrad na kvalitu péče v roce 2019
- Nyní posílení financování v rámci DRG-CZ
- Jednání s kraji ohledně rozvoje akutní péče + legalizace akutní péče v PN
- Kritéria kvality:
  - *Přeložení pacienta k poskytovateli následné psychiatrické péče nepřekročí 60 % z celkového počtu uznaných případů hospitalizací*
  - *Počet hospitalizací s hlavní diagnózou F00 až F07, F20 až F29 a F30 až F39 bude větší nebo roven 40 % z celkového počtu uznaných případů (počet hospitalizací s vedlejší diagnózou R45.1, R45.4 nebo R45.6 bude větší nebo roven 10 % z celkového počtu hosp.)*
  - *Poskytovatel zajišťuje nepřetržitou péči v režimu 24 hodin denně 7 dní v týdnu při příjmu pacientů k hospitalizacím, (zařazovaným podle Klasifikace do bazí 1901 až 1940).*

- Rozvoj akutní péče v rámci všeobecných nemocnic bude pomalejší (personální důvody)
- Od r. 2021 nová forma financování (DRG restart)
- v návaznosti na projekty IROP – **modernizace a výstavba nových psychiatrických oddělení** ve všeob. nem.:
České Budějovice, Tábor, Plzeň, Liberec, Ostrava, Pardubice, Brno

Denní stacionáře

- Nedílnou součástí péče, součást deinstitutionalizace
- DS psychoterapeutické
- DS otevřené (Ošetřovací den v otevřeném denním stacionáři s psychiatrickou péčí 35450)
  - prevence hospitalizací, zkracování hospitalizací

Řešení krizové péče

- Nebylo obsaženo v SRPP z důvodu nejasné koncepce
- V NAPDZ již je tento cíl obsažen, nyní se již intenzivně řeší – i v návaznosti na krizi způsobenou pandemií a jejími důsledky, Národní rada vlády označila řešení této problematiky za prioritu
- Práce na standardu, vznik páteřní sítě do dvou let

Realizované aktivity v oblasti kvality

- Činnost manažerů kvality v PN a regionech
- Analýza omezovacích prostředků
- Analýza režimových opatření
- Analýza právní odpovědnosti zdravotnických pracovníků
- Pracovní skupina pacientů péče
- Pracovní skupina k procesu individuálního plánování
- Pracovní skupina k problematice omezovacích prostředků
- WHO QualityRights e-learning
- Překlady metodických nástrojů WHO QualityRights
- Pilotní projekt ve spolupráci WHO – snižování omezovacích prostředků
- Doporučené postupy
- Procesní mapy
- Příprava veřejné zakázky na hodnocení a standarizaci v oblasti kvality a lidských práv

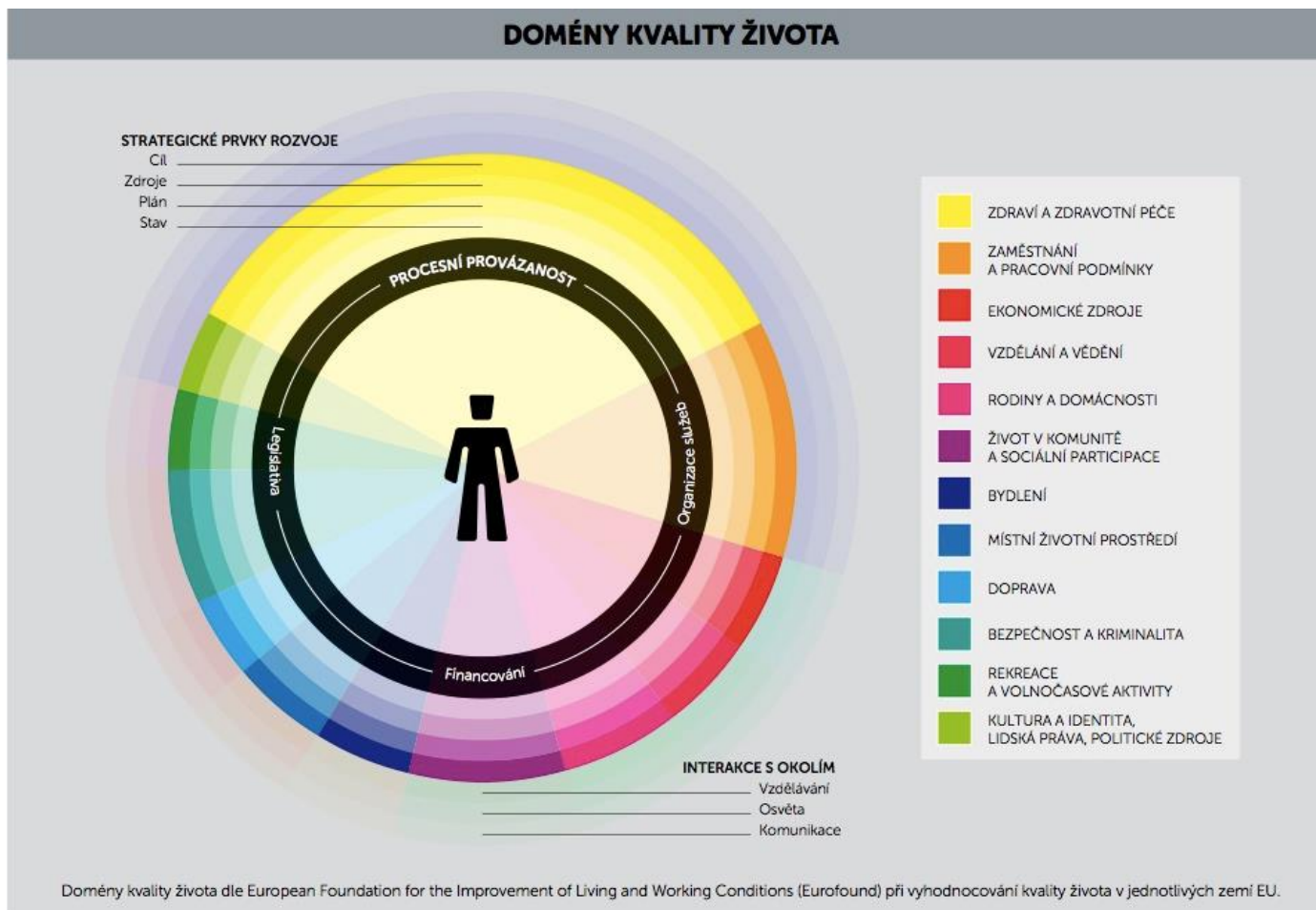

**Zvýšit úspěšnost plnohodnotného začleňování
duševně nemocných do společnosti
(zejména zlepšením podmínek pro zaměstnanost,
vzdělávání a bydlení aj.)**

**Zlepšit provázanost zdravotních, sociálních a dalších
návazných služeb.**

Koncept kvality života jako referenční rámec strategie

Národní akční plán pro duševní zdraví (NAPDZ)

- Vládní strategie na období 2020 – 2030
- Vychází z nadřazených strategických dokumentů (Česko 2030 a Zdraví 2030) a mezinárodních úmluv
- **27.1. 2020 schválen vládou ČR**
- Komplexně pokrývá problematiku duševního zdraví
  - Pokrytí potřeb všech cílových skupin
  - Prevence
  - Pokračování nastartovaných změn v celém systému péče
  - Zapojení – úkoly pro všechny resorty
- **nástroje**
  - Rada vlády pro duševní zdraví

Rada vlády pro duševní zdraví

- **8.10.2019** zřízena vládou ČR
- Koordinační a poradní orgán vlády ČR
- Předseda: Předseda vlády ČR, místopředseda: Ministr zdravotnictví
- Účel: zajištění ^{27.1. 2020 schválen vládou ČR} efektivní implementace NAPDZ (+ NAPAN a NAPPS)
- Propojení na reformu psychiatrické péče a zajištění pokračování procesu po ukončení projektů

Implementace NAPDZ 2020 - 2023

- Materiál rozpracovává opatření NAPDZ v konkrétní podobě na první 3 roky jeho implementace
  - byl tvořen ve spolupráci s ostatními rezorty
  - má již konkrétní termíny plnění aktivit, zodpovědnosti, financování
  - plnění bude kontrolováno RVDZ
- Materiál byl schválen vládou ČR 8.3. 2021
- Materiály jsou dostupné:
<https://www.mzcr.cz/category/programy-a-strategie/rada-vlady-pro-dusevni-zdravi/>

Shrnutí

- Reforma probíhá
- Implementace SRPP pokračuje
- Mnohé úkoly této strategie jsou již z větší části splněny
- Naděje pokračování v podstatně větší šíři změn je v plnění NAPDZ

DĚKUJI ZA POZORNOST

simona.papezova@mzcr.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

REFORMA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
Strategie reformy psychiatrické péče

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY